

Briselē, 6.3.2019.
COM(2019) 126 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN
PADOMEI**

Progresā ziņojums par to, kā tiek īstenota Eiropas programma migrācijas jomā

I. IEVADS

Pēdējos četros gados vairāk nekā jebkad iepriekš ES ir centusies atrisināt migrācijas problēmu, kas ir palīdzējis samazināt neatbilstīgi ieceļojušo personu skaitu līdz zemākajam līmenim piecos gados. ES ir sniegusi aizsardzību un atbalstu miljoniem cilvēku, glābjot cilvēku dzīvību jūrā, uzlabojot dzīves apstākļus un palielinot iztikas līdzekļus. Tā ir palīdzējusi dalībvalstīm pie ES ārējām robežām tikt galā ar lielu skaitu ieceļotāju un finansējusi daudz projektu visā ES, lai atbalstītu bēgļu un citu trešo valstu valstspiederīgo, kuri likumīgi uzturas ES, integrāciju. Tā ir palīdzējusi novērst neatbilstīgu migrāciju, t. sk. apkarojot kontrabandas tīklus, kā arī cīnoties pret cilvēku tirdzniecību. Tā ir strādājusi ar partneriem visā pasaulē, lai novērstu pirmcēloņus un veicinātu sakārtotu migrācijas pārvaldību, t. sk. tādu migrantu atpakaļuzņemšanu, kuri uzturas ES nelikumīgi. Tā ir attīstījusi likumīgus migrācijas ceļus kā alternatīvas bīstamajiem kontrabandas maršrutu ceļiem. Šajā ziņā visos 2015. gada Eiropas programmas migrācijas jomā¹ virzienos notikusi virzība uz priekšu saskaņā ar visaptverošu pieeju.

Galvenie sasniegumi Eiropas programmas migrācijas jomā īstenošanā

- 2018. gadā uz ES ārējām robežām tika konstatēti aptuveni 150 000 neatbilstīgo ieceļotāju, kas ir par 25 % mazāk nekā 2017. gadā. Tas bija mazākais skaits piecos gados un par vairāk nekā 90 % mazāk nekā 2015. gadā, kad migrācijas krīze sasniedza maksimumu.
- Kopš 2015. gada ES ar savu rīcību ir palīdzējusi izglābt gandrīz 730 000 cilvēku jūrā.
- Miljoniem patvēruma meklētāju, bēgļu un pārvietotu personu ir guvušas labumu no programmām, ko finansē ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai², — vairāk nekā 5,3 miljoni neaizsargāto cilvēku saņēma pamata atbalstu, gandrīz miljons tika sasniegts, izmantojot komunikācijas kampaņas, un vairāk nekā 60 000 cilvēku tika palīdzēti reintegrēties pēc atgriešanās.
- Trasta fonds Āfrikai kopš darbības sākuma 2017. gadā ir arī ievērojami veicinājis vairāk nekā 37 000 neaizsargātu migrantu brīvprātīgu humanitāru atgriešanos no Lībijas viņu izcelsmes valstīs.
- Ir īstenota rīcība pret noziedzīgiem migrantu kontrabandas tīkliem: 2018. gadā vien Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centram bija galvenā loma vairāk nekā simt augstas prioritātes kontrabandas lietās. Kopējas izmeklēšanas grupas apkaro kontrabandu tādās valstīs kā Nigēra.
- No Itālijas un Grieķijas ir pārcelti 34 710 cilvēku, kuriem bija nepieciešama starptautiskā aizsardzība.
- Kopš 2015. gada uz ES ir pārmitināti vairāk nekā 50 000 cilvēku, kuriem bija nepieciešama starptautiskā aizsardzība.
- No 2015. līdz 2017. gadam integrācijas un likumīga migrācijas atbalsta pasākumiem nodrošināti vairāk nekā 140 miljoni EUR no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda³.
- Pašlaik ir spēkā oficiāli atpakaļuzņemšanas nolīgumi vai praktiskas atgriešanas un atpakaļuzņemšanas vienošanās ar 23 izcelsmes un tranzīta valstīm.
- Vienlaikus 2018. gadā vairāk nekā 80 % ES humānās palīdzības tika piešķirti, lai apmierinātu piespiedu kārtā pārvietotu personu vajadzības⁴.

¹ COM(2015) 240 final, 13.5.2015.

² Papildus atbalstam no esošajām ES attīstības programmām.

³ Dalībvalstis pašlaik iesniedz īstenošanas ziņojumus par 2018. gadā veiktajām darbībām. Daudzi bēgļi un likumīgie migranti ir guvuši labumu arī no Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda integrācijas programmām.

Šis darbs ir jāturpina. Tas, ka ir samazinājies neatbilstīgo ieceļotāju skaits, negarantē, ka arī nākotnē tas samazināsies, ņemot vērā, ka migrācijas spiediens, visticamāk, turpināsies. Neatbilstīgas migrācijas pirmcēloņu novēršana neizbēgami ir ilgtermiņa projekts, savukārt nesena neatbilstīgo ieceļotāju skaita pieaugums Vidusjūras rietumdaļā liecina, ka situācija vēl aizvien ir nestabila un ka kontrabandisti pastāvīgi meklē jaunas iespējas. Vēl aizvien nav atrisinātas būtiskas problēmas: mums ir jāizveido patvēruma sistēma, kas atbilst savam mērķim, nodrošina solidaritāti un samazina sekundāru pārvietošanos, mums ir jāatgriež vairāk cilvēku, veicot pasākumus gan dalībvalstīs, gan trešās valstīs, mums ir jābūt labāk sagatavotiem uz mūsu ārējās robežas, jāapkaro jaunas kontrabandistu stratēģijas un jāturpina veicināt droši, sakārtoti un likumīgi kanāli cilvēkiem, kuriem ir nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un likumīgajiem migrantiem. Lai pārvaldītu migrāciju, ES centieniem ir jābūt pastāvīgiem, ilgtermiņa un vienotiem, balstītiem uz solidaritātes un taisnīga atbildības sadalījuma principu. Ir ļoti svarīgi saglabāt virzību no *ad hoc* risinājumiem uz ilgtspējīgām struktūrām un efektīvu, arī nākotnē piemērojamu tiesisko regulējumu. Šos mērķus ir iespējams sasniegt, turpinot četru gadu kopīgo darbu⁵.

Kad ES un dalībvalstis ir rīkojušās vienoti, sadarbības padziļināšana ar tādām galvenajām partnervalstīm kā Turcija vai Nigēra ir veicinājusi neatbilstīgo ieceļotāju skaita būtisku samazināšanos. Vienotā rīcība ir atmaksājusies migrantu kontrabandas apkarošanā, alternatīvu likumīgo migrācijas ceļu meklēšanā, un tās rezultātā ir noslēgtas sešas jaunas vienošanās par atpakaļuzņemšanu ar nozīmīgām izcelsmes valstīm. Sadarbība ar Āfriku un Āfrikas Savienību ir nonākusi jaunā līmenī.

Visas šīs iniciatīvas jau sniedz rezultātus, un tām ir potenciāls tos sniegt arī turpmāk. Ir ļoti svarīgi izmantot visaptverošo pieeju, kas izklāstīta četros pīlāros Eiropas programmā migrācijas jomā, un ieviest noturīgu regulējumu.

II. PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJA

Neatbilstīgie ieceļotāji

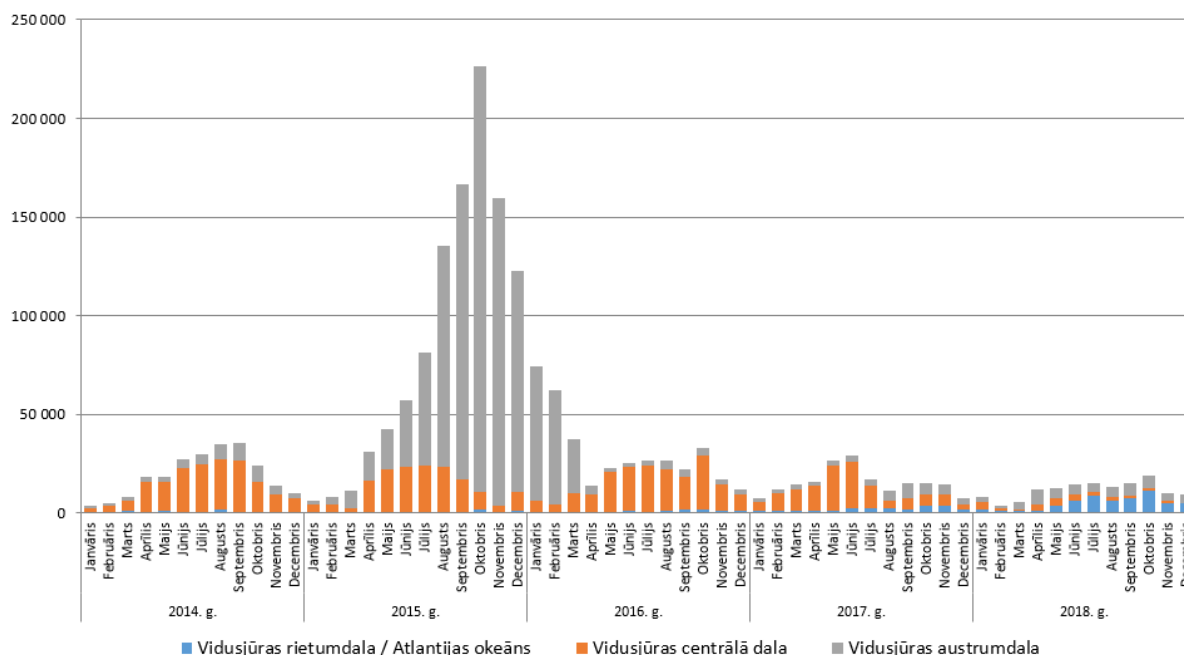
Pašreizējā situācija liecina, ka 2015. gadā sasniegtais maksimālais neatbilstīgo ieceļotāju skaits pastāvīgi un ievērojami samazinās⁶. Tomēr dažas tendences ir turpinājušās arī 2018. gadā un 2019. gada sākumā un liecina par to, ka nepieciešama pastāvīga rīcība un spēja reaģēt uz mainīgiem apstākļiem.

⁴ Piespiedu kārtā pārvietotas personas ir bēgļi un iekšzemē pārvietotas personas. Atbalsts ir piešķirts arī kopienām, kas viņus uzņem. ES humānā palīdzība tiek piešķirta saskaņā ar humanitārajiem cilvēceības, neitralitātes, objektivitātes un neatkarības principiem.

⁵ Šis darbs ietver 13 miljardu EUR finansiālo atbalstu tieši no ES budžeta vien, kā arī rīcību saskaņā ar ES trasta fondiem un Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā.

⁶ Visi rādītāji ir iegūti no Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras, ja vien nav norādīts citādi.

Neatbilstīga robežas šķērsošana trīs galvenajos maršrutos

- Pagājušajā gadā *Vidusjūras rietumdaļas* /Atlantijas maršrutā iecerotāju skaits pieauga, un tas saglabājas liels. 2018. gadā kopējais iecerotāju skaits Spānijā (gandrīz 65 000 cilvēku) bija par 131 % lielāks nekā 2017. gadā, un šī tendence turpinās 2019. gadā⁷. 2018. gadā lielākā daļa iecerotāju Spānijā bija Marokas valstspiederīgie (piektā daļa no visiem robežšķērsotajiem), kuriem sekoja Rietumāfrikas valstu — Gvinejas, Mali, Kotdivuāras un Gambijas — kā arī Alžīrijas valstspiederīgie.
- *Vidusjūras centrālajā daļā* neatbilstīgo iecerotāju skaits vēl aizvien ir mazs. Kopumā 2018. gadā neatbilstīgo iecerotāju skaits Itālijā samazinājās par 80 % salīdzinājumā ar 2017. gadu, un šī tendence turpinās 2019. gadā, neatbilstīgo iecerotāju skaitam samazinoties līdz pirmskrīzes līmenim. Lai gan no Lībijas izceļojušās personas vēl aizvien veidoja vairāk nekā pusi visu 2018. gadā izceļojušo personu, Lībijas Krasta apsardze turpina pārtvert vai glābt lielu skaitu personu jūrā — aptuveni 15 000 personu 2018. gadā, no kurām vairums bija Sudānas (14 %), Nigēras (12 %) un Eritrejas valstspiederīgie (12 %)⁸. Tunisija gūst aizvien lielāku nozīmi kā valsts, no kuras izceļo (galvenokārt Tunisijas valstspiederīgie) uz Itāliju, un 2018. gada otrajā pusē Malta piedzīvoja iecerotāju skaita pieaugumu.
- Vidusjūras austrumdaļā skaitļi palielinājās visā 2018. gadā, un iecerotāju skaits Grieķijā 2019. gadā ir par vairāk nekā 30 % lielāks nekā pirms gada. Šī tendence rada pastāvīgu spiedienu uz Egejas salām, taču arī uz Grieķijas un Turcijas sauszemes robežu, jo Turcijā atgrieztu personu skaits ir pārāk mazs, lai samazinātu šo spiedienu un apkarotu

⁷ Rādītāji no Spānijas iestādēm.

⁸ ANO Bēgļu aģentūras (UNHCR) dati.

kontrabandistu darbības modeli⁹. 2018. gadā un līdz šim 2019. gadā lielākā daļa ieceļotāju salās bija Afganistānas valstspiederīgie, savukārt Turcijas valstspiederīgie bija tie, kuri visvairāk ieceļoja ES, šķērsojot sauszemes robežu. Palielinājies arī Kiprā ieceļojušo personu skaits — gan to, kas ieradušies pa jūru, gan to, kas šķērsojuši sauszemes robežu valdības kontrolētajās Kipras teritorijās.

2018. gadā neatbilstīga pārvietošanās būtiski palielinājās arī *Rietumbalkānos*, kaut arī gada beigās, sākoties ziemai, skaitļi samazinājās. 2018. gadā neatbilstīgo ieceļotāju skaits pieauga četras reizes salīdzinājumā ar 2017. gadu, un galvenais maršruts reģionā bija no Serbijas uz Bosniju un Hercegovinu. 2018. gadā Bosnijā un Hercegovinā tika reģistrēti aptuveni 24 000 neatbilstīgo ieceļotāju, un gada beigās valstī uzturējās aptuveni 5000 migrantu. Tomēr ieceļošanas intensitāte minētajā maršrutā samazinājās pēc tam, kad 2018. gada 17. oktobrī Serbija atcēla bezvīzu ceļošanas režīmu Irānas pilsoņiem. Pašlaik tiek novērots ieceļojošo Indijas pilsoņu skaita pieaugums Serbijas bezvīzu režīma politikas dēļ.

Lai gan, pateicoties ES, dalībvalstu un citu partneru centieniem, kopš 2016. gada bojāgājušo skaits Vidusjūrā turpina samazināties, kontrabandistu darbības modeļi vēl aizvien ir tādi, ka jūras šķērsošanā cilvēki iet bojā. 2018. gadā gāja bojā gandrīz 2300 cilvēku, 2017. gadā — vairāk nekā 3100 cilvēku, un līdz šim 2019. gadā dzīvību ir zaudējuši 220 cilvēku¹⁰.

Patvērumi

2018. gadā ES un Šengenas asociētajām valstīm tika iesniegti aptuveni 634 700 starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tas ir par 10 % mazāk nekā 2017. gadā un nozīmē, ka skaitļi ir atgriezušies 2014. gada līmenī¹¹. 2018. gadā galvenās saņēmējas valstis bija Vācija, Francija, Grieķija, Itālija un Spānija (72 % visu pieteikumu ES un Šengenas asociētajām valstīm)¹². Tāpat kā 2017. gadā, galvenās izcelsmes valstis bija Sīrija, Afganistāna un Irāka. Būtiski ir palielinājies arī migrantu pieteikumu skaits no tādām valstīm, kas atbrīvotas no Šengenas vīzas prasības, jo īpaši Venecuēlas, Gruzijas un Kolumbijas.

2018. gadā tika gūts vairāk nekā 400 000 trāpījumu, salīdzinot tādu personu daktiloskopiskos datus, kuras pārcēlās uz citas dalībvalsts teritoriju, ar daktiloskopiskajiem datiem *Eurodac* datubāzē¹³. Francija un Vācija bija divas dalībvalstis ar vislielāko šādu trāpījumu skaitu (kas liecina, ka šīs ir galvenās sekundārās pārvietošanās galamērķa valstis), savukārt Itālija un Grieķija bija divas dalībvalstis ar vislielāko esošo datu apjomu (kas liecina, ka šīs ir galvenās pirmās ieceļošanas valstis)¹⁴.

⁹ Kopš 2016. gada 21. marta 1836 migranti ir atgriezti no Grieķijas Turcijā saskaņā ar ES un Turcijas paziņojumu un 601 migrants ir atgriezts saskaņā ar Grieķijas un Turcijas divpusējo protokolu.

¹⁰ Dati no Starptautiskās Migrācijas organizācijas.

¹¹ Eiropas Patvēruma atbalsta biroja provizorisksie dati par 2018. gadu.

¹² Vācija joprojām bija galvenā galamērķa valsts, lai gan pieteikumu skaits samazinājās par piektdaļu, savukārt Francija un Spānija piedzīvoja pieteikumu skaita būtisku pieaugumu.

¹³ “Trāpījums” nozīmē atbilstību vai atbilstības starp daktiloskopiskajiem datiem datubāzē un dalībvalsts iesniegtajiem datiem. Trāpījumu skaits nav vienāds ar personu skaitu.

¹⁴ Visvairāk patvēruma meklētāju, kuri valstī uzturas nelikumīgi un iepriekš bija reģistrējušies citā dalībvalstī, tika reģistrēti galvenokārt Beļģijā un Vācijā.

III. TŪLĪTĒJA RĪCĪBA

Vidusjūras rietumdaļas maršruts. Sadarbība ar Maroku

Tā kā pašlaik Spānija ir primārais neatbilstīgas robežšķērsošanas punkts, ES augstāko prioritāšu vidū ir jābūt pasākumiem migrācijas pārvaldībai Vidusjūras rietumdaļas maršrutā. ES ir likusi pamatus ciešai partnerībai ar Maroku. 2018. gada beigās tā apstiprināja 140 miljonus EUR lielu atbalstu robežu pārvaldībai un budžeta atbalstam¹⁵. Maroka jau strādā, lai pastiprinātu savas robežas kontroli, un ir novērsusi daudzu personu izceļošanu¹⁶. Šie ES pasākumi atbalstīs šo procesu. Ir veikti pirmie maksājumi un sākti galvenā aprīkojuma iepirkuma konkursi; pēdējie līgumi šajā pasākumu kopumā tiks parakstīti līdz aprīlim, un būs jāturpina praktiskā īstenošana. Tas arī papildinās ārkārtas palīdzību 36 miljonu EUR apmērā, kas tika apstiprināta 2018. gadā un tiek sniegta, lai palīdzētu Spānijai uz tās dienvidu robežas. ES arī atbalsta Spāniju ar operāciju “Indalo”. Komisija ir gatava sniegt Spānijai visu finansiālo un tehnisko atbalstu, kas tai nepieciešams, lai pārvaldītu ieceļotājus.

Kopumā ES strādā, lai turpinātu attīstīt savas attiecības ar Maroku nolūkā izveidot ciešāku, dziļāku un vērienīgāku partnerību. Mobilitātei un migrācijai būs liela nozīme, — tiks sniegts dažāds finansiālais atbalsts, veidota ciešāka ekspertu saziņa un operatīvā sadarbība, t. sk. ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras atbalstu. Tā ietvaros būtu arī jāatsāk sarunas par atpakaļuzņemšanu un vīzu režīma atvieglošanu, kā arī likumīgu migrāciju. Šajā ciešākajā sadarbībā būtu arī jāpievērš uzmanība migrācijas plūsmām un jāapkaro kontrabandas maršruti uz Maroku no tās kaimiņvalstīm.

Tāpat kā tiešais atbalsts Marokai, arī ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai¹⁷ darbojas, lai attīstītu sadarbību visā Vidusjūras rietumdaļas maršrutā. Jauna pārrobežu sadarbības programma 8,6 miljonu EUR vērtībā stiprina koordinētu migrācijas pārvaldību starp Maroku, Senegālu, Mali un Kotdivuāru, atbalstot pastiprinātu reģionālās politikas dialogu migrācijas jomā. 2018. gada beigās tika apstiprināta īpaša budžeta atbalsta programma Mauritānijai, lai atbalstītu valsts attīstības stratēģiju, īpašu uzmanību pievēršot migrantu aizsardzībai un jūras drošībai¹⁸. Trasta fonda Ziemeļāfrikas daļai drīzumā vajadzētu tikt papildinātai ar 120 miljoniem EUR no ES budžeta¹⁹. Tomēr pašreizējās darbības — t. sk. būtiskie notiekošo programmu papildinājumi Lībijā un Marokā — liecina par līdz pat 86 miljonu EUR iztrūkumu 2019. gadā. Būs nepieciešams dalībvalstu ieguldījums, lai nodrošinātu šā darba turpināšanos.

¹⁵ Turklāt ir piešķirti 14,5 miljoni EUR, lai uzlabotu migrācijas pārvaldību reģionālā līmenī, pievēršoties migrantiem, personām, kuras atgriežas, un Marokas valstspiederīgajiem, kuri dzīvo ārvalstīs. Pašlaik īstenoto programmu kopējais finansējums ir 232 miljoni EUR.

¹⁶ Saskaņā ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes JORA (kopīgo operāciju ziņošanas lietotne) datiem 2018. gadā Marokas iestādes novērsa gandrīz 15 000 neatbilstīgu migrantu izceļošanu no Marokas pa jūru. Marokas iestādes arī veic profilaktiskas darbības iekšzemē. Marokas Iekšlietu ministrija lēš, ka 2018. gadā novērsta 88 761 migrantu izceļošanu no Marokas.

¹⁷ C(2015) 7293 final, 20.10.2015.

¹⁸ Tas papildina esošās ES finansētās programmas, kas atbalsta migrācijas pārvaldību, robežu pārvaldību, cīņu pret cilvēku tirdzniecību un noziedzīgajiem tīkliem un terorisma apkarošanu.

¹⁹ Tas tiks apspriests nākamajā Eiropas kaimiņattiecību instrumenta komitejas sanāksmē 2019. gada aprīlī.

Vidusjūras centrālās daļas maršruts. Apstākļu uzlabošana Lībijā

Sevišķi steidzami ir jāpalīdz Lībijā iestrēgušajiem cilvēkiem. Lai nodrošinātu humānākus apstākļus, mums ir jācenšas ieviest aizturēšanas alternatīvas, panākt sakārtotāku un pārredzamāku migrantu un bēgļu pārvaldību Lībijā, kā arī jāpalīdz cilvēkiem droši atgriezties mājās vai rast aizsardzību Eiropā vai citviet. Par īpašām prioritātēm jāuzskata neaizsargātie cilvēki un tie, kuri atrodas aizturēšanas centros, — tiek lēsts, ka pašlaik nacionālās saskaņas valdības kontrolētajos aizturēšanas centros Lībijā atrodas 6200 migrantu²⁰.

Nemot vērā pašreizējās drošības situācijas ierobežojumus, šis ir svarīgs jautājums darbā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Bēgļu aģentūru (*UNHCR*) un Starptautisko Migrācijas organizāciju, kā arī Āfrikas Savienības, Eiropas Savienības un Apvienoto Nāciju Organizācijas trīspusējo darba grupu. Šī sadarbība jau ir palīdzējusi vairāk nekā 37 000 cilvēku atgriezties mājās, izmantojot atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās programmas, un gandrīz 2500 cilvēku ir evakuēti no Lībijas uz Nigēru, izmantojot *UNHCR* Ārkārtas tranzīta mehānismu²¹. Pašlaik vairāk nekā 1200 šo cilvēku ir pārmitināti, un nākamais svarīgais dalībvalstu solis ir pārmitināt tos, kuri vēl gaida Nigērā. Darba grupa turpinās mudināt Lībijas iestādes sekmēt šo darbu, īpašu uzmanību pievēršot nepieciešamības pēc izbraukšanas vīzām un nolaišanās maksām samazināšanai.

Ir jāturpina darbs, lai novērstu necilvēcīgos apstākļus, ar kuriem saskaras daudzi migranti un bēgļi. Kopš 2016. gada trasta fonds ir piešķīris gandrīz 135 miljonus EUR migrantu aizsardzībai Lībijā, un šie centieni ir jāturpina. Darbs ietver palīdzības sniegšanu izkāpšanas vietā, kā arī izkāpušo personu reģistrāciju un izsekošanu. Tiek īstenoti projekti, lai vispirms uzlabotu procedūras un apstākļus šajā svarīgajā posmā un tam sekojošo pārvešanu uz aizturēšanas centriem. 2018. gada decembrī Lībijas iestādes arī atļāva atvērt *UNHCR* pulcēšanās un izceļošanas vietu kā centru, kas palīdzētu bēgļiem un patvēruma meklētājiem tikt ātri evakuētiem. Tas varētu būt arī pagaidu risinājums nepavadītiem nepilngadīgajiem un citām neaizsargātām grupām. ES turpinās izdarīt spiedienu, lai nodrošinātu netraucētu un regulāru piekļuvi humānās palīdzības organizācijām un ANO aģentūrām, uzlabotu apstākļus aizturēšanas centros, palielinātu aizturēšanas alternatīvu skaitu un, visbeidzot, izbeigtu pašreizējo aizturēšanas sistēmu.

Tā kā tikai maza daļa migrantu Lībijā ir aizturēti valdības kontrolētos centros, ļoti svarīgs ir atbalsts vietējām kopienām. ES programmas atbalsta gan veselības aprūpi, gan arī skološanu un pamata sociālo infrastruktūru. 2018. gadā Lībijā tika apstiprinātas četras jaunas ES Trasta fonda Āfrikai programmas par kopējo summu 156 miljoni EUR.

Gandrīz 90 000 bēgļu un neaizsargāto migrantu ir saņēmuši medicīnisko palīdzību, izmantojot primāro un specializēto veselības aprūpi, konsultācijas un skrīningu. Darbs tiks pastiprināts, nosakot par prioritāti atbalstītu brīvprātīgu atgriešanos, nepilngadīgo personu un citu neaizsargāto cilvēku evakuācijas paātrināšanu, aizturēšanas apstākļu uzlabošanu un aizturēšanas alternatīvu veicināšanu. Vienlaikus ES humānā palīdzība Lībijai ir sasniegusi aptuveni 700 000 vismazāk aizsargāto konflikta skarto cilvēku, t. sk. iekšzemē pārvietotās personas.

²⁰ Apvienoto Nāciju Organizācijas Bēgļu aģentūras (*UNHCR*) un Starptautiskās Migrācijas organizācijas aplēse.

²¹ Un pārmitināti tālāk uz Amerikas Savienotajām Valstīm, Apvienoto Karalisti, Beļģiju, Franciju, Kanādu, Nīderlandi, Norvēģiju, Somiju, Šveici, Vāciju un Zviedriju. Kopā ar tiem, kurus *UNHCR* ir evakuējusi uz Itāliju un ārkārtas tranzīta centru Rumānijā, ir evakuēti pavisam 3175 cilvēki.

Vidusjūras austrumdaļa. Apstākļu uzlabošana Grieķijā

Nepārtraukta apņemšanās īstenot ES un Turcijas paziņojumu, kā arī lielais ES finansiālais un darbības atbalsts kopš 2015. gada ir palīdzējis būtiski samazināt spiedienu uz Grieķijas salām²². Tagad tiek veikti turpmāki pasākumi. Grieķijas iestādes ir veikušas vairākus pasākumus, lai ātrāk apstrādātu patvēruma pieprasījumus, t. sk. ir pieejami papildu ārsti, lai novērtētu neaizsargātību, mobilas patvēruma vienības un lielāks skaits apelācijas komiteju. Tiek īstenoti izmēģinājuma projekti, lai atrastu citus veidus, kā uzlabot patvēruma pieteikumu apstrādes darbplūsmu. Tam būtu jāpalielina atgriešanas efektivitāte — galvenokārt tās atgriešanas efektivitāte, kas tiek veikta saskaņā ar ES un Turcijas paziņojumu, — un jāuzlabo apstākļi, samazinot salu pārapdzīvotību.

Tomēr, lai risinātu daudzās vēl neatrisinātās problēmas, būs svarīgi, ka Grieķijas valdība uzņemtas stingru vadību un saistības. ES turpinās palīdzēt Grieķijai, sniedzot finansiālu atbalstu²³, un ES aģentūras turpinās sniegt speciālās zināšanas. Ir arī ļoti svarīgi, lai dalībvalstis turpinātu pietiekami atbalstīt ES aģentūru darbu. Grieķijas iestādēm jāpieņem steidzami un saskaņoti pasākumi, lai panāktu šādus rezultātus:

- padarītu patvēruma procedūras efektīvākas nolūkā nodrošināt daudz ātrāku patvēruma pieprasījumu apstrādi,
- palielinātu atgrieztu personu skaitu, maksimāli izmantojot atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās programmas, ko papildina reintegrācijas programmas. Ja ir nepieciešama piespiedu atgriešana, ir jābūt pieejamām piemērotām un piemērojamajiem cilvēktiesību standartiem atbilstošām pirmsizraidīšanas vietām. Tam ir nepieciešama efektīva operatīvā darbplūsma, kurā tiek noteiktas galvenās prioritārās grupas visos procesa posmos²⁴,
- ieviestu normatīvo un administratīvo satvaru, kas spēj nodrošināt uzņemšanas spēju realizēšanu un pārraudzību un visu attiecīgo pakalpojumu sniegšanu,
- ātri nodrošinātu vismaz 2000 vietas atbilstīgās mājvietās nepavadītiem nepilngadīgajiem un pabeigtu un īstenotu vispusīgu valsts stratēģiju nolūkā nodrošināt nepavadītu nepilngadīgo pilnīgu aizsardzību,
- ieviestu uzlabotu nosūtīšanas sistēmu nolūkā atvērt mājvietas tiem, kuri piesakās starptautiskajai aizsardzībai, un neaizsargātajām personām un nodrošinātu sadarbību starp kompetentajām iestādēm.

Tāpēc vajadzīga efektīva un ilgtspējīga Grieķijas valsts migrācijas pārvaldības stratēģija. Tam ir nepieciešama efektīva sadarbība un koordinācija starp visām attiecīgajām valsts iestādēm ar operatīvām darbplūsmām un kopējiem prioritāšu noteikšanas noteikumiem.

²² Nesenais atbalsts ietvēra papildu mutisko tulkošanu, uzņemšanas spējas palielināšanu un militāro ārstu izvietojumu, kā arī finanšu plāna 2019. gadam pieņemšanu, lai nodrošinātu pienācīgus uzņemšanas apstākļus un atbalstu valsts kontinentālajā daļā (skatīt nākamo zemsvītras piezīmi).

²³ Jaunākais atbalsts, ko piešķīra 2018. gada decembrī, ietvēra 190 miljonus EUR, lai nodrošinātu ANO Bēgļu aģentūras (UNHCR) Integrācijas un izmitināšanas ārkārtas atbalsta programmas (ESTIA) darbību, un 61 miljonu EUR, lai turpinātu Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM) un ANO Bērnu fonda (UNICEF) vadīto atbalsta programmu uzņemšanas objektos valsts kontinentālajā daļā. 2019. gada martā beigs darboties Ārkārtas atbalsta instruments. Galveno projektu turpināšana Grieķijā 2019. gadā tiek atbalstīta no citiem ES finansējuma avotiem.

²⁴ Galvenās grupas ir neaizsargātās personas, t. sk. nepavadīti nepilngadīgie, Sīrijas valstspiederīgie un tādu valstu pārstāvji, kuru valstspiederīgo vidējais atzīšanas līmenis ir zems, kā liecina oficiālā valstu statistika.

Izsēdināšanas pagaidu kārtības nepieciešamība ES

2018. gada vasarā jau tika piedzīvoti vairāki gadījumi, kad dalībvalstis nespēja ātri vienoties par izsēdināšanu un turpmākajiem pasākumiem. Tāpēc ieviestie risinājumi bija ierobežoti *ad hoc* pasākumi. 2019. gada janvārī, lai rastu risinājumu glābšanas kuģim “Sea-Watch 3”, tika pieliktas īpašas pūles, lai koordinētu vairāku dalībvalstu, Komisijas un attiecīgo aģentūru rīcību. Lai gan bija iesaistīts tikai neliels skaits cilvēku, šī praktiskā pieredze apliecināja vēlmi rast efektīvāku, uz solidaritāti balstītu sadarbības satvaru, un tā var palīdzēt iedvesmot strādāt, lai sasniegtu sistemātiskāku un koordinētāku ES pieeju izsēdināšanai, pirmajai uzņemšanai, reģistrācijai un pārcelšanai pagaidu kārtības formā. Tas varētu ietvert pārredzamu, posmos sadalītu darba plānu, kas nodrošinātu, ka attiecīgā dalībvalsts saņem no Komisijas, ES aģentūrām un citām dalībvalstīm operatīvu un efektīvu palīdzību, kas tai ir nepieciešama.

Lai gan ātra kopējās Eiropas patvēruma sistēmas tiesību aktu reformas pabeigšana vēl aizvien ir prioritāte, Komisija jau 2018. gada decembrī uzsvēra, ka šāda pagaidu kārtība ir vērtīga²⁵ kā tūlītēja koordinēta pieeja izsēdināšanai un citām situācijām, kuras rada īpašu spiedienu ES. Šāda kārtība būtu kā pagaidu mehānisms, ar kuru solidaritāte un atbildība tiktu ieviesta praksē, pamatojoties uz savstarpēju izpratni par kopējām un dalītām interesēm, līdz tiktu pabeigta tiesību aktu reforma un sāktu piemērot pārskatītos tiesību aktus. ES patiesi būtu daudz labāk sagatavojusies nekā pašlaik nodrošināt konkrētu solidaritāti strukturētā, efektīvā un elastīgā veidā, vienlaikus efektīvi novēršot sekundāru pārvietošanos un pievilcējfaktorus. Lai šī pieeja darbotos, būtu jāpiedalās pēc iespējas vairāk dalībvalstu. Šādas pagaidu kārtības galvenie elementi varētu būt šādi:

- ja uz dalībvalsti tiek izdarīts spiediens vai ja ir jāveicina ātra izsēdināšana pēc meklēšanas un glābšanas, attiecīgā dalībvalsts pieprasa palīdzību,
- atbildot uz šo pieprasījumu, būs jānosaka konkrētais atbalsts, ko dalībvalstis var sniegt ar solidaritātes pasākumiem. Dalībvalstu piedāvātajiem solidaritātes pasākumiem jābūt līdzsvarotiem ar atbilstošiem pasākumiem no atbalsta saņēmēju dalībvalstu puses, tām pildot pienākumu veikt ieceļotāju pārvaldību.
- būtu jāievieš koordinēšanas struktūra reaģēšanai uz šādiem dalībvalstu pieprasījumiem, iesaistot tādas svarīgas ieinteresētās personas kā Komisija un ES aģentūras,
- ES aģentūras ir labi sagatavotas sniegt vajadzīgo palīdzību tādās jomās kā pirmā uzņemšana, reģistrācija, pārcelšana un atgriešana,
- finansiālais atbalsts no ES budžeta būs pieejams dalībvalstīm, kuras veic pārcelšanu brīvprātīgi, un lai atbalstītu atgriešanas operācijas. Finansiālais atbalsts būtu pieejams arī tām dalībvalstīm, uz kurām tiktu izdarīts spiediens.

Galvenie tūlītējie pasākumi

- Jaunā palīdzība, ko ES un Spānija ir piešķirusi **Marokai**, būtu jāizmanto, lai samazinātu no Marokas piekrastes neatbilstīgi ieceļojušo personu skaitu un turpinātu sadarbību ar Maroku un citām attiecīgām valstīm, lai palielinātu neatbilstīgu migrantu atpakaļuzņemšanas efektivitāti saskaņā ar visaptverošu pieeju.
- ES būtu jāpastiprina sadarbība ar Āfrikas Savienības, Eiropas Savienības un Apvienoto Nāciju Organizācijas darba grupu, lai turpinātu uzlabot **apstākļus Lībijā** un strādāt pie pašreizējo aizturēšanas centru sistēmas izbeigšanas, un lai pārvarētu šķēršļus starptautisko

²⁵ COM(2018) 798 final, 4.12.2018.

organizāciju piekļuvei un šķēršļus, kas kavē migrantu brīvprātīgu atgriešanos un bēgļu evakuēšanu. Būtu jānodrošina visu izsēdināto un aizturēto migrantu sistemātiska un savstarpēji izmantojama reģistrācija.

- **Grieķijai** būtu steidzami jāievieš efektīva un ilgtspējīga migrācijas pārvaldības valsts stratēģija, lai novērstu atlikušās nepilnības, piemēram, tās, kas saistītas ar atgriešanos un nepavadītiem nepilngadīgajiem, pēc iespējas efektīvi izmantojot ievērojamo finansējumu, ko sniedz ES.
- Būtu jāievieš izsēdināšanas **pagaidu kārtība**, kurā būtu gatava piedalīties pietiekami liela daļa dalībvalstu, veicot solidaritātes pasākumus.

IV. MIGRĀCIJAS PĀRVALDĪBA SASKAŅĀ AR ČETRIEM PĪLĀRIEM

1. Neatbilstīgās migrācijas veicinātājfaktoru novēršana. Darbs ar partneriem

Kopš partnerības satvara pieņemšanas migrācijas jomā migrācija ir kļuvusi par vienu no galvenajiem apsvērumiem ES ārējās attiecībās — globālas partnerības un ilgtermiņa sadarbība ir svarīgi elementi, lai varētu pārvaldīt visus migrācijas aspektus²⁶. Migrācijas jautājums ir stingri nostiprinājies vispārējās attiecībās ar partnervalstīm. Lai turpinātu padziļināt sadarbību ar partneriem, divpusējā, reģionālā un daudzpusējā līmenī ir ļoti svarīga visaptveroša, vienota, daudzpusēja pieeja.

Migrācijas pirmcēloņu novēršana

ES Trasta fonds Āfrikai ir pierādījis savu pievienoto vērtību kā ātrs un efektīvs īstenošanas instruments, kas veicina politisko dialogu ar partnervalstīm, izmanto novatoriskas pieejas un sniedz konkrētus rezultātus, apvienojot dažādu ieinteresēto personu, jo īpaši ES dalībvalstu, finanšu līdzekļus un speciālās zināšanas. Kopš trasta fonda darbības sākuma 2016. gadā tā līdzekļi ir sasnieguši vairāk nekā 4,2 miljardus EUR ar vairāk nekā 188 apstiprinātām programmām²⁷. Ir svarīgi turpināt panākto progresu. Tomēr bez valstu papildu ieguldījumiem ES trasta fonds nevarēs finansēt jaunas iniciatīvas vai papildināt ļoti vērtīgās programmas, kas pašlaik sniedz rezultātus, kā arī nepietiekamo finansējumu Ziemeļāfrikas daļai — Sāhelas un Čadas ezera daļā būs finansējuma iztrūkums jau 2019. gadā. Vēl aizvien ir ļoti svarīgi arī saglabāt trasta fondu pašlaik nodrošināto elastību un reaģētspēju kā svarīgu iezīmi arī nākamajā daudzgadu finanšu shēmā un nodrošināt darbību nepārtrauktību.

Turpmākais atbalsts iztikas līdzekļiem un ekonomikai Subsahāras Āfrikā un ES kaimiņvalstīs tiks piešķirts saskaņā ar Ārējo investīciju plānu. 28 garantiju programmām tagad apstiprinātajiem 1,54 miljardiem EUR būtu jāpiesaista ieguldījumi līdz pat 17,5 miljardu EUR apmērā tādās jomās kā finansējuma pieejamība mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, enerģētika un savienojamība, pilsētas, lauksaimniecība un digitālā joma (ieskaitot e-veselību)²⁸. Ar 94 apstiprinātajiem apvienota finansējuma projektiem, kuriem piešķirts 2,2 miljardu EUR finansējums un kuri varētu piesaistīt 19,5 miljardus EUR, kopējie paredzamie ieguldījumi ir sasnieguši aptuveni 37 miljardus EUR, un plāns tiek sekmīgi

²⁶ COM(2016) 385 final, 7.6.2016.

²⁷ Operatīvo komiteju apstiprināto projektu kopējā summa ir aptuveni 3,6 miljardi EUR. Līdz šim ir noslēgti 393 līgumi kopumā vairāk nekā 2,6 miljardu EUR apmērā.

²⁸ Šo garantiju galīgās summas un sadalījums vēl jānosaka garantijas nolīgumos, kuri jānoslēdz attīstības bankām ar Eiropas Komisiju.

īstenots, virzoties uz sākotnēji prognozēto 44 miljardu EUR piesaistīšanu, kas būtu nozīmīgs ekonomikas dinamisma stimuls.

Kontrabandas tīklu apkarošana

Lai samazinātu kontrabandistu darbības modeļa ietekmi un sagrautu noziedzīgos tīklus, ir jāveic mērķtiecīgas un pastāvīgas darbības gan ES, gan ārpus tās. To vairākkārt atkārtoja Eiropadome 2018. gada oktobrī, tāpēc 2018. gada decembrī tika pieņemts operatīvo pasākumu kopums²⁹ nolūkā uzlabot tiesībsardzības sadarbību un papildināt pašreizējo ES Rīcības plānu cīņai pret migrantu kontrabandu³⁰.

Kontrabandas tīklu apkarošana ir svarīga ES un trešo valstu partneru kopdarba daļa. Trasta fonda paspārnē tiks īstenota jauna operatīvā partnerība ar Senegālu, ko vadīs Francija. Nigērā, pateicoties kopējām izmeklēšanas grupām, kurās apvienojušās Nigēras, Francijas un Spānijas iestādes, ir sākta kriminālvajāšana vairāk nekā 200 gadījumos. Tagad tas ir jāizvērs, pievēršot uzmanību Lībijas dienvidu robežai, Nigēras un Alžīrijas robežai un Nigēras un Nigērijas robežai. Turklāt šogad Kotdivuārā, Nigērā, Tunisijā, Mali, Gvinejā un Gambijā ir sāktas sešas informēšanas un informētības uzlabošanas kampaņas par neatbilstīgas migrācijas riskiem³¹.

Darbu pret kontrabandas tīkliem atbalsta augošā infrastruktūra. Informācijas apstrādes centrs uzlabo Eiropola izlūkdatu ainu un atbalstu tiesībsardzības iestādēm. Noziedzības informācijas vienības izmēģinājuma projekts operācijas “*Sophia*” ietvaros darbojas kā tilts informācijas apmaiņai starp civilajām un militārajām iesaistītajām personām. Kopējās drošības un aizsardzības politikas operācijas Sāhelā aizvien biežāk ir saistītas savā starpā, lai tām būtu reģionāla ietekme. Eiropas migrācijas sadarbības koordinatori, kurus Komisija ir izvietojusi 12 prioritārajās partnervalstīs, darbojas kā svarīgi saziņas kanāli³². Tā kā ir panākta politiska vienošanās starp Eiropas Parlamentu un Padomi par Komisijas neseno priekšlikumu³³, tiks vēl vairāk uzlabota dalībvalstu, Komisijas un ES aģentūru pārvaldīto imigrācijas sadarbības koordinatoru tīklu koordinācija.

ES iekšienē dalībvalstu operatīvo sadarbību atbalsta vienotās rīcības dienas, kurās iesaistītas dalībvalstis, trešās valstis, ES aģentūras un ārējie partneri³⁴. 2018. gadā Eiropola Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs atbalstīja 39 vienotās un kopējās rīcības dienas, pēc kurām tika veikti 607 aresti un ierosināta 101 prioritāra krimināllieta. Informācijas apmaiņa vēl aizvien ir ļoti svarīgs aspekts: *Eurostat* vada krimināltiesību statistikas datu vākšanu par migrantu kontrabandu, sniedzot būtisku ieguldījumu tendenču analīzē un reaģēšanā uz tām.

Atgriešana un atpakaļuzņemšana

Arī turpmāk vienam no galvenajam mērķim ir jābūt no ES atgrieztu personu zemā rādītāja paaugstināšanai. Tas ir neatņemams posms migrācijas pārvaldības ķēdē. Zemais atgriešanas rādītājs mazina sistēmas uzticamību sabiedrības acīs un palielina neatbilstīgas migrācijas un sekundāras pārvietošanās stimulus. Tam ir nepieciešama gan rīcība ES iekšienē, gan darbs ar trešām valstīm. Dalībvalstīm, pamatojoties uz rīcības plānu un konkrētiem Komisijas

²⁹ Dokuments Nr. 15250/18, 6.12.2018.

³⁰ COM(2015) 285 final, 27.5.2015.

³¹ Finansē Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds.

³² Etiopija, Jordānija, Libāna, Mali, Maroka, Nigēra, Nigērija, Pakistāna, Senegāla, Serbija, Sudāna, Tunisija.

³³ COM(2018) 303 final, 16.5.2018.

³⁴ Organizētas saskaņā ar ES politikas ciklu / *EMPACT* (Eiropas daudznazaru platforma pret noziedzības draudiem).

2017. gada ieteikumiem³⁵, būtu jāveic noteikti tūlītēji pasākumi, lai uzlabotu savas iekšējās atgriešanas procedūras nolūkā nodrošināt humānu un ātru to personu atgriešanu, kurām nav vajadzīga starptautiskā aizsardzība. Ieteikumi parādīja, kā varētu labāk izmantot ES pašreizējos tiesiskos, operatīvos un finanšu instrumentus, izmantojot ātrākas procedūras, stingrākus pasākumus pret bēgšanu, valsts iestāžu daudznozaru pieeju un labāku sadarbību un koordināciju starp dalībvalstīm.

Šādi tūlītēji dalībvalstu pasākumi būtu jāatbalsta ar turpmākiem ES pasākumiem. Nesen pieņemtās Šengenas informācijas sistēmas reformas būtiski palielinās dalībvalstu spēju panākt lēmumu par atgriešanu izpildī un ieceļošanas aizliegumu izpildī³⁶. Ir būtiski palielināties arī Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras atbalsts atgriešanai gan sadarbības, gan operatīvu darbību veidā tādās jomās kā atgriešanas lidojumi un konsulātu darbība³⁷. Taču ir jādara vairāk. Nākamajam pirmajam solim vajadzētu būt Komisijas priekšlikumam par Atgriešanas direktīvas reformu³⁸; šā priekšlikuma ātra pieņemšana būtiski uzlabotu atgriešanas procedūru konsekvenci un efektivitāti, vienlaikus aizsargājot pamattiesības un ievērojot *neizraidīšanas* principu³⁹.

Ieguldījums dialogā ar partnervalstīm pēdējos četros gados ir palīdzējis jūtami pavirzīties uz priekšu. Sadarbība saskaņā ar pašreizējiem 17 atpakaļuzņemšanas nolīgumiem un 6 jaunākiem vienošanās dokumentiem par praktiskiem pasākumiem sāk sniegt rezultātus tādās jomās kā identifikācija, dokumentu iesniegšana un sakārtota atgriešana, ko papildina darbības atbalsts. Tomēr, lai varētu izmantot visu šā regulējuma potenciālu un arī apmierinātu atgriešanas vajadzības, kas nākotnē varētu pieaugt, dalībvalstīm ir jāizmanto tā sniegtās iespējas, aktīvi jāpiedalās nolīgumu un vienošanos pārvaldībā un jāsignalizē Komisijai par visām īstenošanas problēmām. ES un tās dalībvalstis arī palīdz, atbalstot atgriezušos personu reintegrāciju — kopš 2017. gada maija vairāk nekā 60 100 migrantu ir izmantojuši reintegrācijas palīdzību.

Komisija turpinās centienus izstrādāt jaunas vienošanās ar citiem partneriem. Notiek atpakaļuzņemšanas sarunas ar Nigēriju, Tunisiju un Ķīnu, un drīz būtu jāatsākas atpakaļuzņemšanas sarunām ar Maroku. Vajadzības gadījumā būtu jāpiesaista plašāks ietekmes līdzekļu loks no visām attiecīgajām ES politikas jomām ciešā saskaņā ar dalībvalstu līmenī pieejamajiem ietekmes līdzekļiem. ES vīzu politika jau ir palīdzējusi veicināt sarunas par atpakaļuzņemšanu, un vīzu apturēšanas mehānisms ir palīdzējis cieši uzraudzīt atpakaļuzņemšanas pienākumus. Komisija atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta un Padomes vienošanos par Vīzu kodeksa reformu, t. sk. iespēju pieņemt ierobežojošus vīzu pasākumus pret trešām valstīm, kuras nesadarbojas atpakaļuzņemšanas jomā. Atpakaļuzņemšanas pastiprināšanā liela nozīme būs turpmākiem ietekmes līdzekļu izmantošanas pasākumiem.

Svarīgākie turpmākie pasākumi

- ES iestādēm ir jānodrošina, lai ***nākamā daudzgadu finanšu shēma*** nodrošinātu tādu vērienu un elastību, kas vajadzīgi, lai padziļinātu sadarbību ar trešām partnervalstīm migrācijas jomā.

³⁵ COM(2017) 200 un C(2017) 1600, kuru pamatā bija COM(2015) 453.

³⁶ 2018. gada 28. novembra Regula (ES) 2018/1861 par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaudē jomā un 2018. gada 28. novembra Regula (ES) 2018/1860 par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi.

³⁷ To veicinātu jaunais priekšlikums par Eiropas Robežu un krasta apsardzi (COM(2018) 631 final, 12.9.2018.).

³⁸ COM(2018) 634 final, 9.12.2018.

³⁹ Neizraidīšana nozīmē to, ka personu nevar atgriezt valstī, kurā šai personai ir pamats baidīties no vajāšanas.

- Dalībvalstīm un ES būtu jāuzrauga 2018. gada decembrī pieņemto to pasākumu izpilde, kuru mērķis ir **apkarot migrantu kontrabandas tīklus**, cita starpā padarot intensīvāku Eiropola Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centra darbu.
- Eiropas Parlamentam un Padomei būtu jāpabeidz sarunas par **Komisijas priekšlikumu pastiprināt atgriešanu**. Dalībvalstīm jau būtu maksimāli jāpalielina potenciāls uzlabot atgriešanas efektivitāti saskaņā ar pašreizējo regulējumu.
- Dalībvalstīm būtu jānodrošina **atpakaļuzņemšanas nolīgumu un vienošanos** pilnīga izmantošana, un ES būtu jāizstrādā **jauni atpakaļuzņemšanas nolīgumi un vienošanās** ar citām trešām valstīm.
- Dalībvalstīm un ES būtu jāizvērs **kopējas operatīvas partnerības** ar trešām valstīm, lai atbalstītu tādas darbības kā kopējās izmeklēšanas grupas, spēju veidošana un sadarbības koordinātoru apmaiņa.

2. Robežu pārvaldība — dzīvības glābšana un ārējo robežu drošības nodrošināšana

Operācijas pie robežām

Briesmās nonākušu cilvēku dzīvības glābšana jūrā ir viens no galvenajiem ES darbības mērķiem ES ārējo robežu pārvaldībā. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra koordinē kopējās operācijas jūrā, lai nodrošinātu ES ārējo jūras robežu efektīvu kontroli. Uz visiem aktīviem šajās operācijās attiecas starptautiskās tiesības, un tie sniedz palīdzību visiem briesmās nonākušajiem kuģiem jūrā. Kopējās operācijas “Themis”, “Poseidon” un “Indalo”, kā arī kopējās drošības un aizsardzības politikas operācija “Sophia” sniedz svarīgu ieguldījumu robežu kontrolē, kā arī meklēšanā un glābšanā. 2018. gadā vien gandrīz 39 300 cilvēku tika izglābti, izmantojot ES jūras operācijās izvietotos resursus⁴⁰.

Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra arī veic koordinētas operatīvās darbības pie ārējās sauszemes robežas, palīdzot kontrolēt neatbilstīgo migrāciju un apkarot kontrabandu, kā arī sniegtot izlūkdatumus. Ir ļoti svarīgi, lai aģentūra būtu spējīga reaģēt uz jaunām tendencēm, piemēram, lielāku spiedienu Vidusjūras rietumdaļā. Tomēr aģentūrai vēl aizvien regulāri trūkst cilvēkresursu un tehniskā aprīkojuma, un, nenodrošinot vajadzīgos resursus, netiek īstenota dalībvalstu un aģentūras dalītā atbildība. Eiropas Robežu un krasta apsardzes abas daļas ir savstarpēji atkarīgas, un tās var nodrošināt Šengenas zonas integritāti vienīgi tad, ja darbojas vienoti.

Pārvaldot robežas, ir jāizmanto visi pieejamie instrumenti. Tas nozīmē, ka ir pilnīgi jāizmanto informācijas tehnoloģiju potenciāls. Robežu pārvaldīšanai un drošības nodrošināšanai izmantoto informācijas tehnoloģiju sistēmu paplašināšana un pilnveidošana ir radījusi jaunu iespēju izmantot šos instrumentus kopā. Gaidāmo regulu par ES informācijas sistēmu sadarbību ieviešana kopā ar pareiziem datu aizsardzības pasākumiem ļaus iestādēm efektīvāk piemērot noteikumus.

Komisijas 2018. gada septembra priekšlikuma par spēcīgāku un pilnīgi aprīkotu Eiropas Robežu un krasta apsardzi mērķis bija spert izšķirošu soli ceļā uz patiesi integrētu robežu pārvaldību. Tas pārceltu Eiropas Robežu un krasta apsardzi jaunā darbības posmā ar 10 000 operatīvo darbinieku lielu pastāvīgo korpusu ar izpildvaru un savu aprīkojumu, vienlaikus ievērojot gan pamattiesības, gan dalībvalstu suverenitāti pār to robežām. Iemesls ir

⁴⁰ Avoti: Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra un operācija “Sophia”.

tāds, ka ES vēl nav pietiekami aprīkota, lai novērstu krīzes pie ārējām robežām, jo īpaši, ja pēkšņi masveidā ierastos neatbilstīgi migranti. Šāda sagatavotība ir priekšnosacījums, lai ārējo robežu varētu uzskatīt par pietiekami spēcīgu, lai atjaunotu ES iedzīvotāju ticību Šengeni. Sarunas par šo priekšlikumu tagad ir dialoga posmā, un tas liecina, ka visas iestādes ir apņēmušās pieņemt šo priekšlikumu līdz 2019. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām.

Darbs ar trešām partnervalstīm

Lai aizsargātu ES ārējās robežas, ir būtiski sniegt atbalstu trešām valstīm un sadarboties ar tām. Pirmais solis ir dot iespēju veidot ciešas darba attiecības, izvietot grupas kopējās operācijās abās kopīgo robežu pusēs. Šajā saistībā Komisija ir vienojusies par statusa nolīgumiem ar piecām Rietumbalkānu valstīm. Šāds nolīgums tika noslēgts ar Albāniju un parafēts ar Ziemeļmaķedoniju (2018. gada jūlijā), Serbiju (2018. gada septembrī), Bosniju un Hercegovinu (2019. gada janvārī) un Melnkalni (2019. gada februārī).

ES īpašās zināšanas var būt noderīgas arī aktīvā operatīvajā sadarbībā. ES ir palīdzējusi Lībijas Krasta apsardzei būtiski palielināt tās spēju glābt cilvēkus jūrā un neļaut kontrabandistiem sūtīt cilvēkus jūrā ceļošanai nederīgos kuģos. Ir jāpastiprina apmācība, t. sk. par cilvēktiesībām un starptautiskajām tiesībām jūrā. Tā kā Lībija ir oficiāli paziņojusi Starptautiskajai Jūrniecības organizācijai savu meklēšanas un glābšanas teritoriju, tagad tās veikspēja ir jāatbalsta ar pilntiesīgu Jūras glābšanas un koordinācijas centru. ES atbalsts ir piešķirts arī dzīvības glābšanai sauszemes maršrutos. ES un dalībvalstu atbalsts Nigērai ir palīdzējis būtiski samazināt migrācijas plūsmas, un, pateicoties darbam ar Starptautisko Migrācijas organizāciju, ir atrasti un izglābti vairāk nekā 13 000 migrantu Nigēras tuksnesī.

ES un dalībvalstis sniedz būtisku atbalstu un veido spējas, lai palīdzētu partneriem pārvaldīt savas robežas. Īpaša uzmanība ir pievērsta reģionālajām programmām — programma “Labāka migrācijas pārvaldība” Āfrikas ragā ir palīdzējusi ieviest kopīgas pārrobežu patruļas un kopīgas robežšķērsošanas vietas starp tādiem partneriem kā Etiopija un Dienvidsudāna, kā arī apmainīties ar paraugpraksi.

Šis darbs tiek veikts arī ciešā sakarā ar kopējās ārpolitikas un drošības politikas darbu un kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās. ES robežu palīdzības misija palīdz Lībijai izstrādāt vērienīgāku robežu pārvaldības regulējumu un sniedz stratēģiskus padomus galvenajām ministrijām. Papildus Lībijas Krasta apsardzes apmācībai operācijas “Sophia” pilnvarojums ietver arī migrantu kontrabandas tīklu un ieroču kontrabandas novēršanu ar pārraudzības darbībām (piemēram, saistībā ar naftas kontrabandu). Tas ir ļāvis ES veikt būtisku ieguldījumu vispārējās jūras drošības uzlabošanā un stabilitātes atjaunošanā Vidusjūras centrālajā daļā. 2018. gada decembrī operācijas “Sophia” pilnvarojums tika pagarināts par trim mēnešiem, tomēr, tā kā nav rasts risinājums saistībā ar izsēdināšanu, nav panākta vienošanās par minētās operācijas turpināšanu.

Svarīgākie turpmākie pasākumi

- Līdz Eiropas Parlamenta vēlēšanām Eiropas Parlamentam un Padomei būtu jāpieņem **pārskatītais priekšlikums par Eiropas Robežu un krasta apsardzi**.
- Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai būtu resursi, kas vajadzīgi, lai regulāri novērtētu situāciju uz vietas un nodrošinātu **svarīgākās operācijas uz robežas**. Būtu jāpastiprina ES aģentūru darbs Vidusjūras rietumdaļas maršrutā.
- Komisijai un ES aģentūrām būtu jānodrošina, lai tiktu ātri attīstīta un praksē panākta robežu un drošības sistēmu **sadarbspēja**, kuras pirmajiem elementiem būtu jādarbojas jau

2020. gadā.

- Pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas Padomei būtu ātri jāpabeidz noslēgt statusa nolīgumus, par kuriem panākta vienošanās ar Rietumbalkānu valstīm, un jānodrošina to tūlītēja īstenošana.

3. ES, kas sniedz aizsardzību un patvērumu

Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas modernizācija

Komisija ir pārliecināta, ka ES ir spējīga pārveidot savu patvēruma sistēmu, lai varētu labāk aizsargāt migrantus, kam tas vajadzīgs, un nodrošināt viņiem pienācīgus apstākļus, vienlaikus arī atgriežot tos, kuriem nav tiesību palikt Eiropā. ES ir jāparāda saviem iedzīvotājiem, ka tā spēj nodrošināt taisnīgu un mērķim piemērotu patvēruma sistēmu, kas apvienojumā ar stingrākiem pasākumiem uz robežas spētu tikt galā ar migrācijas spiediena kāpumiem nākotnē. Tas, ka neatbilstīgo ieeļotāju skaits ir nokrities līdz pirmskrīzes līmenim, nevar nomaskēt pastāvošās nepilnības un vajadzību vispusīgi pārveidot patvēruma sistēmu.

Ir ļoti nepieciešama ES mēroga pieeja. Tās pamatā ir jābūt stingrām garantijām, ka katra dalībvalsts izskatīs patvēruma pieteikumus, par kuriem tā atbild, un strukturētam, paredzamam solidaritātes mehānismam, lai nodrošinātu, ka nevienai dalībvalstij nav uzlikts nesamērīgs slogs. ES patvēruma sistēma var būt pilnīgi efektīva un spējīga iedvest pārlicību tikai tad, ja šī solidaritāte ir sistemātiska, nevis izpaužas tikai atsevišķos gadījumos. Tas ir cieši saistīts ar skaidriem, vienkāršiem un kopējiem noteikumiem par to, kā izskatīt patvēruma pieprasījumus, ar uzlabotiem biometriskiem datiem, kas ir noteikumu izpildes pamatā, un pietiekamu darbības un finansiālo atbalstu dalībvalstīm.

Kamēr vien attieksme pret patvēruma meklētājiem dažādās dalībvalstīs būtiski atšķirsies un atbildību par patvēruma pieteikumu izskatīšanu varēs viegli pārlīkt no vienas dalībvalsts uz citu, ES patvēruma sistēmu apdraudēs ļaunprātīga izmantošana, atkārtoti patvēruma pieteikumi un sekundāra pārvietošanās. Ir nepieciešami stingrāki noteikumi un saskaņoti kritēriji aizsardzības piešķiršanai, kā arī taisnīgi un vienlīdzīgi nosacījumi patvēruma meklētājiem un atbalsta saņēmējiem visā ES. Patvēruma sistēma var būt uzticama tika tad, ja patvēruma meklētāji, kuru patvēruma pieteikumi ir noraidīti un kuriem vairs nav tiesību palikt ES, tiek ātri atgriezti. Lai to sasniegtu, ir jāizveido nevainojama saikne starp patvēruma sistēmu un efektīvu atgriešanas sistēmu, pilnīgi ievērojot pamattiesības.

Komisija ir iesniegusi visus vajadzīgos priekšlikumus, lai to varētu sasniegt, un stingri atbalsta pakāpenisku pieeju katra priekšlikuma turpmākajā virzībā. Drīzumā tiks panākta līdzsvarota politiska vienošanās par pieciem priekšlikumiem par patvēruma sistēmas reformu. Eiropas Parlamentam un Padomei tagad vajadzētu izmantot iespēju pabeigt šo procesu līdz Eiropas Parlamenta vēlēšanām un apliecināt saviem iedzīvotājiem, ka ES spēj panākt progresu. Kā 2018. gada decembrī paziņoja Komisija⁴¹, katrs no šiem priekšlikumiem pats par sevi sniedz būtisku labumu, un nav tehnisku vai tiesisku šķēršļu pieņemt atsevišķi vienu vai vairākus no tiem. Kvalifikācijas regula garantēs atzīto bēgļu tiesības un atturēs no sekundārās kustības. Arī Uzņemšanas nosacījumu direktīva risinās sekundārās kustības problēmu, nodrošinot patvēruma meklētājiem visā ES saskaņotus un pienācīgus uzņemšanas apstākļus. Patvēruma aģentūras regula nodrošinās, ka aģentūra varēs palielināt palīdzību dalībvalstīm,

⁴¹ COM(2018) 798 final, 4.12.2018.

sniedzot ātru un pilnīgu atbalstu. Jaunie noteikumi par *EURODAC* datubāzi nodrošinās dalībvalstīm iespēju izsekot sekundāro kustību un labāk identificēt personas, kurām nav tiesību uzturēties ES. Savienības pārmitināšanas sistēma nodrošinās drošas un likumīgas ieceļošanas iespējas, samazinās neatbilstīgas migrācijas plūsmas un veicinās attiecības ar mūsu ārējiem partneriem. Komisija turpinās sadarboties gan ar Eiropas Parlamentu, gan Padomi, lai panāktu progresu ceļā uz mērķa sasniegšanu.

Komisija arī turpina pārraudzīt to, kā pašreizējā ES patvēruma sistēma tiek piemērota ES dalībvalstīs, cita starpā pārbaudot nepilnības to valsts tiesību aktu īstenošanā, ar ko transponē dažādos patvēruma instrumentus, un trūkumus šajos aktos.

ES atbalsts aizsardzībai ārzemēs

Drošu un sakārtotu pārmitināšanas ceļu piedāvāšana tiem, kam tas ir vajadzīgs visvairāk, atspoguļo ES vērtības un palielina trešo partnervalstu uzticēšanos. Pārmitināšana nodrošina drošu ceļu uz Eiropu tiem, kuriem ir tiesības uz starptautisko aizsardzību. Saskaņā ar pašreizējo ES pārmitināšanas shēmu 20 dalībvalstis ir apņēmušās līdz 2019. gada oktobrim nodrošināt vairāk nekā 50 000 vietu tiem, kam tās ir vajadzīgas visvairāk. Vairāk nekā 24 000 no šīm saistībām jau ir izpildītas, nodrošinot personām patvērumu ES. Piemēram, notiekošā vairāk nekā 2000 cilvēku pārmitināšana no Lībijas bija viens no galvenajiem aspektiem ES spējā nodrošināt aizsardzību tiem, kuriem tā ir ļoti nepieciešama, strādājot ar ANO Bēgļu aģentūru (*UNHCR*) un Nigēras iestādēm. Tagad dalībvalstīm ir jāturpina iesāktais un jānodrošina, lai līdz termiņam oktobrī tiktu piešķirtas pārējās apsoltās vietas.

Bēgļu un migrantu aizsardzība ārpus ES ir bijusi viens no galvenajiem tematiem ES politikā kopš 2015. gada. Ir atbalstīti miljoniem cilvēku, izmantojot shēmas pamatvajadzību apmierināšanai un tādu cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanai, kuri ir spiesti glābties no konflikta savā valstī. Jo īpaši ieilgusī krīze Sīrijā ir radījusi milzīgas humanitārās vajadzības vairāk nekā 13 miljoniem cilvēku valsts iekšienē un 5,6 miljoniem kaimiņvalstīs.

- ES atbalsts, kas tiek sniegts ar Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā starpniecību, palīdz veikt ārkārtīgi grūto uzdevumu uzņemt gandrīz četrus miljonus bēgļu Turcijā. Līdz 2018. gada beigām humānā palīdzība bija piešķirta 1,5 miljoniem vismazāk aizsargāto bēgļu ar Ārkārtas sociālās drošības tīkla — sociālās palīdzības drošības tīkla shēmas — starpniecību un bija atbalstīti vairāk nekā 410 000 skolēnu, lai tie varētu apmeklēt skolu⁴². Vēl 600 000 bērnu ir saņēmuši palīdzību, lai viņi varētu integrēties Turcijas skolu sistēmā. Ir atbalstīti četri miljoni primārās veselības aprūpes konsultāciju, un ir vakcinēti vairāk nekā 500 000 bērnu Sīrijā. Tagad ir piešķirti 1,2 miljardi EUR no otrā maksājuma 3 miljardu EUR apmērā.
- 2018. gadā Briseles II konferencē par atbalstu Sīrijai un reģionam ES pildīja savu apņemšanos, palielinot kopējo kopš krīzes sākuma piešķirto ES un tās dalībvalstu atbalstu līdz gandrīz 17 miljardiem EUR, padarot ES par galveno līdzekļu devēju. Tāpat kā Turcijā, ES ir piešķirusi būtisku humāno palīdzību Sīrijā iekšzemē pārvietota personām un bēgļiem un uzņēmējām kopienām Jordānijā un Libānā, kā arī sniegusi palīdzību Irākā un Ēģiptē. Kopumā 2018. gadā Eiropas Savienības Reģionālais trasta fonds reaģēšanai uz

⁴² Saskaņā ar programmu “Ar nosacījumiem pamatoti naudas pārvedumi izglītībai” (*CCTE*).

krīzi Sīrijā atbalstīja aptuveni divus miljonus Sīrijas bēgļu un uzņēmējas kopienas⁴³. Gaidāmā Briseles III konference 2019. gadā būs galvenais saistību uzņemšanās pasākums reaģēšanai uz Sīrijas krīzi, un ES plāno uzturēt ES saistības, ko tā uzņēmas iepriekšējos gados.

- Uz Ziemeļāfriku un Āfrikas ragu vērstās reģionālās attīstības un aizsardzības programmas atbalsta trešās valstis, kuras uzņem lielu skaitu bēgļu, ar mērķi risināt to aizsardzības un attīstības vajadzības⁴⁴.
- Aizsardzība ir arī viens no galvenajiem ES Trasta fonda Āfrikai tematiem līdztekus humānajai palīdzībai, lai apmierinātu piespiedu kārtā pārvietoto personu pamatvajadzības. Aptverot vairāk nekā 4 miljonus bēgļu Āfrikas raga reģionā vien un aptuveni 10 miljonus iekšzemē pārvietotu personu, trasta fonds ir veicis ieguldījumus, lai palīdzētu bēgļu grupām kļūt pašpietiekamām, un tai pašā laikā atbalstījis uzņēmējas kopienas. Īpaša uzmanība trasta fonda finansējumā tiek pievērsta tik ļoti svarīgās stabilizācijas veicināšanai Somālijā un Sudānā.

Piespiedu pārvietošana ir pasaules mēroga parādība, kam ir nepieciešami globāli risinājumi. Funkcionālām patvēruma sistēmām ir nozīmīga loma kā trešās partnervalstīs, tā arī ES. ES būtu jāizmanto globālā pakta par bēgļiem radītais stimuls kā platforma, lai turpinātu ar pastāvošajām ES sistēmām palīdzēt trešām valstīm sniegt atbalstu bēgļiem ārpus ES.

Svarīgākie turpmākie pasākumi

- Eiropas Parlamentam un Padomei būtu jāpieņem jauns tiesiskais regulējums, kas nepieciešams, lai ieviestu tādu ***kopēju Eiropas patvēruma sistēmu***, kas spētu tikt galā ar problēmām nākotnē. Priekšlikumi, kuri ir jau gandrīz pabeigti, būtu jāpieņem līdz Eiropas Parlamenta vēlēšanām.
- Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka solījumi ***pārmitināt*** 50 000 personu tiks izpildīti līdz termiņa beigām 2019. gada oktobrī.
- ES un dalībvalstīm būtu jāturpina atbalsts, kas ir ļoti svarīgs, lai ***aizsargātu bēgļus un migrantus trešās valstīs***, cita starpā Briseles III konferencē ievērojot iepriekš dotos solījumus attiecībā uz Sīriju.

4. Likumīga migrācija un integrācija

Likumīgi migrācijas ceļi ir ļoti svarīgs ES migrācijas pārvaldības elements, kas mazina motivāciju izmantot nelikumīgus ceļus, un apliecinājums tam, ka ES ir apņēmusies veidot īstas ilgtermiņa partnerības. Tie ir svarīgi arī tāpēc, lai ES varētu nodrošināt pašlaik un turpmāk nepieciešamās prasmes. Likumīga migrācija notiek saskaņā ar labi izstrādātu ES līmeņa tiesisko regulējumu par uzņemšanas nosacījumiem, procedūrām un trešo valstu valstspiederīgo tiesībām, kur dalībvalstis pieņem lēmumus par to, cik daudz trešo valstu valstspiederīgo tās uzņem ar ekonomisku mērķi. Tomēr pašlaik vissvarīgākais priekšlikums šajā jomā — priekšlikums par Zilās kartes direktīvas pārskatīšanu — ir nonācis strupceļā. Komisija drīzumā nāks klajā ar likumīgās migrācijas normatīvā regulējuma vispusīga novērtējuma (“atbilstības pārbaudes”) rezultātiem, lai varētu tos apspriest.

⁴³ 2018. gada beigās ar 22 dalībvalstu, Turcijas un ES budžeta atbalstu trasta fonda budžets sasniedza 1,6 miljardus EUR. 94 % ir piešķirti, par 74 % ir noslēgti līgumi, 690 miljoni EUR ir izmaksāti. Stratēģiskajā vidusposma novērtējumā tika ieteikts pagarināt pašreizējo ES trasta fonda mandātu, kas ir spēkā līdz 2019. gada decembrim.

⁴⁴ Finansē Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds. Kopš 2015. gada aptuveni 37 miljoni EUR ir darīti pieejami projektiem, kas vērsti uz aizsardzību Ziemeļāfrikā, un 27,5 miljoni EUR — Āfrikas ragā.

Tikmēr tiek īstenoti vai gatavoti vairāki darbaspēka migrācijas izmēģinājuma projekti. Tie ir viens no svarīgajiem elementiem, kas brūgē ceļu uz jaunu pieeju likumīgai migrācijai. Šādos izmēģinājuma projektos var izmēģināt un ieviest jaunas struktūras un pieejas ar mērķi efektīvāk pārvaldīt likumīgo migrāciju kopā ar galvenajām partnervalstīm. Projekti, kuros ir iesaistīta Beļģija un Lietuva, Maroka un Nigērija, apvieno prasmju trūkuma problēmas risināšanu IT nozarē ar iespējamu reintegrāciju projekta beigās. Tiek izvērtēti arī Spānijas un Francijas projektu priekšlikumi par sadarbību ar Ziemeļāfrikas valstīm. Šie īpašie projekti papildina 2018. gada decembrī pieņemto reģionālo likumīgās migrācijas programmu, kurā Vācija iesaistās mobilitātes shēmās kopā ar izvēlētajām valstīm Ziemeļāfrikā.

Migrācijas procesā integrācija ir svarīgs posms, kas nodrošina, ka uzturēties tiesīgo personu prasmes un kompetences tiek izmantotas un attīstītas visu labā, un panāk iekļaujošas un saliedētas sabiedrības. Tāpēc, ņemot vērā atšķirības starp trešo valstu valstspiederīgo un ES iedzīvotāju rādītājiem tādās jomās kā nodarbinātība, nabadzība un piekļuve svarīgiem pakalpojumiem, piemēram, izglītībai un veselības aprūpei, ir ļoti svarīgi veiksmīgi integrēt trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas likumīgi, lai migrācija darbotos gan ekonomikas, gan sabiedrības labā. Atbalsts likumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo un migrantu izcelsmes personu integrācijai ir svarīgs punkts ierosinātajā daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam⁴⁵. Darbības, kas galvenokārt vērstas uz integrācijas sākuma posmiem, ietvertu valodas pamatapmācību, pilsonisko ievirzi un vienotus konsultāciju centrus⁴⁶. Citu veidu pasākumi attiektos uz trešo valstu valstspiederīgo un migrantu izcelsmes personu sistemātiskāku integrāciju darba tirgū⁴⁷ un sociālo iekļaušanu⁴⁸.

Vēl viens svarīgs aspekts ir darbaspēka ekspluatācijas novēršana un cīņa pret to, jo darbaspēka ekspluatācija ir arī faktors, kas veicina neatbilstīgu migrāciju. ES tiesību akti aizliedz nodarbināt, t. sk. ekspluatējošos darba apstākļos, trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas nelikumīgi, un prasa ievērot minimālos standartus, lai varētu novērst un konstatēt pārkāpumus, kā arī piemērot sodus par tiem.

Svarīgākie turpmākie pasākumi

- Komisija pabeigs pašreizējā likumīgas migrācijas normatīvā regulējuma vispusīgo novērtējumu ("*atbilstības pārbaudi*") un sāks apspriešanos ar ieinteresētajām personām par tā rezultātiem.
- Dalībvalstīm ar ES atbalstu būtu jāsekmē *likumīgas migrācijas izmēģinājuma projekti*, piešķirot lielāku atbalstu jauniem projektiem un veidojot sinerģiju starp pastāvošajiem dalībvalstu projektiem.
- Eiropas Parlamentam un Padomei būtu jānodrošina atbalsts *integrācijas pasākumiem nākamajā daudzgadu finanšu shēmā*.
- ES būtu jāizmanto jauno finansēšanas programmu sniegtā iespēja uzlabot koordināciju, prasmju piemeklēšanu un dalībvalstīs īstenoto *integrācijas pasākumu* pārraudzību.

⁴⁵ Ar Komisijas priekšlikumu tiek ieviesti kopīgi noteikumi septiņiem fondiem, kam vajadzētu uzlabot sinerģiju un līdz ar to efektīvāku ar trešo valstu valstspiederīgo, kuri ES uzturas likumīgi, un migrantu izcelsmes personu integrāciju saistīto jautājumu risināšanu.

⁴⁶ Galvenokārt finansētas no Patvēruma un migrācijas fonda. Citas darbības ietvertu palīdzību tādās jomās kā mājokļi un veselības aprūpe un darbības, kas veicina mijiedarbību ar uzņēmējām sabiedrībām.

⁴⁷ Tas ietver valodas mācības darbā, arodizglītību un apmācības programmas, darbības pašnodarbināto atbalstam, sieviešu iesaistīšanās darba tirgū veicināšanu, sociālās iekļaušanas veicināšanu u. c. saskaņā ar Eiropas Sociālā fonda Plus tiesību akta priekšlikumā paredzētajiem konkrētajiem mērķiem.

⁴⁸ Tiem galvenokārt tiktu izmantoti tie 25 % no Eiropas Sociālā fonda Plus līdzekļiem, kurus ierosināts iezīmēt izmantošanai sociālās iekļaušanas mērķiem. Eiropas Reģionālās attīstības fonds var piešķirt atbalstu arī ieguldījumiem jaunās uzņemšanas objektos un sociālajos mājokļos, kā arī nabadzīgo pilsētas un lauku teritoriju atjaunošanā.

V. SECINĀJUMI

Ņemot vērā migrācijas spiediena pastāvīgo pieaugumu un nestabilitātes risku aiz ES robežām, migrācija turpinās būt viena no lielākajām ES problēmām. Tāpēc ir svarīgi, lai ES būtu instrumenti, kas tai būs vajadzīgi nākamajos gados: cieša partnerība ar izcelsmes un tranzīta valstīm, vajadzīgie finanšu līdzekļi, kā arī tāds tiesiskais regulējums un operatīvās spējas, kuri pienācīgi līdzsvaro solidaritāti un atbildību, kam ir jābūt ES visaptverošās pieejas centrā. Komisija uzskata, ka priekšlikumu pieņemšana par kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformēšanu un Eiropas Robežu un krasta apsardzes uzlabošanu, kā arī pietiekama finansējuma nodrošināšana nākamajā daudzgadu finanšu shēmā, vienmēr saglabājot mērķu vērienīguma līmeni, ir pareizākais tālākais ceļš, ja ES vēlas būt līdzvērtīga dalībniece migrācijas problēmu risināšanā.

Nevar iztikt bez visaptverošas pieejas, kas aptver kopēju rīcību ar partneriem ārpus ES, uz ES ārējās robežas un ES iekšienē. Pastāv skaidra saistība starp spēcīgu robežu un migrācijas politiku un mūsu spēju saglabāt Šengenas zonas sniegtos labumus. Pašlaik sešās Šengenas valstīs ir ieviesti iekšējās robežkontroles pasākumi⁴⁹. Komisija ir noteikusi, kā var uzlabot drošību, īstenojot samērīgas policijas pārbaudes un sadarbību bez robežkontroles pasākumiem, un ir ierosinājusi mainīt noteikumus par robežkontroles pagaidu atjaunošanu pie iekšējām robežām⁵⁰. Ņemot vērā visus īstenotos centienus uzlabot ārējās robežas pārvaldību un to, ka ir samazinājies neatbilstīgo ieceļotāju skaits, ir laiks izvērtēt situāciju, lai atceltu iekšējo robežkontroli un pilnībā atjaunotu Šengenas zonas darbību.

Četri gadi kopš Eiropas programmas migrācijas jomā pieņemšanas ir pierādījuši, ka ir vajadzīga pastāvīga, mērķtiecīga rīcība visos visaptverošās pieejas aspektos. Gūtā atziņa ir tāda, ka dalībvalstu un ES vienota rīcība un kopīgi centieni ciešā sadarbībā ar partneriem ārpus ES ir snieguši rezultātus, un tas ir vienīgais veids, kā sasniegt labāku migrācijas pārvaldību un nodrošināt, lai ES vērtības joprojām būtu mūsu migrācijas politikas stūrakmens. ES iedzīvotāji to gaida no Eiropas Savienības.

⁴⁹ Austrijā, Vācijā, Dānijā, Zviedrijā un Norvēģijā ar migrācijas krīzi un sekundāru pārvietošanos saistītu iemeslu dēļ; Francijā galvenokārt terorisma draudu dēļ.

⁵⁰ C(2017) 3349 final, 12.5.2017., C(2017) 6560 final, 27.9.2017., COM(2017) 571 final, 27.9.2017.